

Procedura reagowania w przypadku wystąpienia cyberprzemocy z udziałem uczniów Katolickiej Szkoły Podstawowej w Trzciance

Procedura reagowania w przypadku wystąpienia cyberprzemocy stosowana w Katolickiej Szkole Podstawowej w Trzciance zawiera zasady postępowania pracowników szkoły w sytuacji ujawnienia cyberprzemocy. Odpowiednią pomocą należy objąć ofiarę, sprawcę i świadka agresji elektronicznej oraz trzeba nawiązać współpracę z rodzicami tych uczniów w celu rozwiązania konfliktu.

1. Cyberprzemoc (agresja elektroniczna) jest to stosowanie przemocy poprzez: prześladowanie, zastraszanie, kierowanie gróźb pod czyimś adresem, nękanie, naruszenie wizerunku, znieważanie, zniesławianie, włamywanie się na konto elektroniczne użytkownika, używanie wulgaryzmów, wyśmiewanie innych osób za pomocą technologii informacyjnych i komunikacyjnych, z wykorzystaniem internetu i narzędzi elektronicznych takich, jak: SMS-y, MMS-y, wiadomości e-mail, witryny internetowe, treści przekazywane przez komunikatory, czaty, blogi i fora dyskusyjne oraz inne. Do form cyberprzemocy np. należą:
 - rozsyłanie zniesławiających i kompromitujących treści,
 - włamania na konta pocztowe i konta komunikatorów w celu rozsyłania dyskredytujących wiadomości,
 - dalsze rozsyłanie otrzymanych danych i wiadomości bez zgody autora komunikatu jako zapisu rozmowy bądź kopii e-maila,
 - tworzenie kompromitujących i ośmieszających stron internetowych.
2. Zachowania cyberprzemocy ujawniane są za pomocą komputera i telefonu komórkowego.
3. Informacja o cyberprzemocy zaszłej z udziałem uczniów Katolickiej Szkoły Podstawowej w Trzciance może pochodzić z różnych źródeł. Osobą zgłaszającą fakt prześladowania może być poszkodowany uczeń, jego rodzice lub inne osoby: np. uczniowie, świadkowie zdarzenia, nauczyciele. Procedura interwencyjna obejmuje:
 - udzielenie wsparcia ofierze przemocy,
 - zabezpieczenie dowodów i ustalenie okoliczności zdarzenia,
 - wyciągnięcie konsekwencji wobec sprawcy przemocy oraz praca nad zmianą postawy ucznia.
4. Jeśli wiedzę o zajściu dotyczącego cyberprzemocy posiada nauczyciel niebędący wychowawcą, przekazuje odpowiednią informację wychowawcy klasy, który następnie informuje o tym fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły.

5. Pedagog szkolny i dyrektor szkoły wspólnie z wychowawcą klasy dokonują analizy zdarzenia i planują dalsze postępowanie.
6. W miarę możliwości ustala się okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.
7. Wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane. Należy udokumentować szkodliwe treści (np. w formie zrzutów ekranowych, wydruków, nagrań) oraz inne istotne informacje, np. nazwy użytkowników internetowych, adresy e-mailowe, numery telefonów komórkowych, adresy odpowiednich stron internetowych.
8. W kwestii rejestracji dowodów cyberprzemocy należy poprosić o pomoc nauczyciela informatyki.
9. Gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, wychowawca klasy wraz z pedagogiem szkolnym powinien podjąć dalsze działania zmierzające do rozwiązania konfliktu.
10. Jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów i sprawców cyberprzemocy jest wielu, należy rozmawiać z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy.
11. Należy przeprowadzić rozmowę ze sprawcą (sprawcami) cyberprzemocy, mając na uwadze poniższe zagadnienia:
 - a) ustalenie okoliczności zajścia i jego przyczyn,
 - b) poszukanie rozwiązania sytuacji konfliktowej,
 - c) omówienie skutków postępowania i poinformowanie o konsekwencjach wynikających z wewnątrzszkolnego systemu oceniania szkoły w związku z używaniem przemocy,
 - d) wyrażenie nieakceptacji co do każdej z form przemocy w życiu szkolnym i pozaszkolnym,
 - e) zobowiązanie sprawcy agresji elektronicznej do zaprzestania nieakceptowanego zachowania i usunięcia z internetu szkodliwych treści,
 - f) określenie sposobów zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy,
 - g) w szczególnych przypadkach stworzenie kontraktu z uczniem określającego zobowiązania dziecka, rodziców i przedstawiciela szkoły oraz konsekwencje nieprzebrzegania przyjętych wymagań i terminy realizacji zadań zawartych w umowie.
12. Wobec sprawcy cyberprzemocy podczas podejmowania decyzji o zastosowaniu rodzaju kary, zgodnej z wewnątrzszkolnym systemem oceniania, należy wziąć pod uwagę:
 - rozmiar i rangę szkody, rozmiar upublicznienia szkodliwych treści i upokorzenia ofiary agresji elektronicznej,
 - czas trwania prześladowania drugiej osoby,
 - świadomość popełnianego czynu,
 - motywację popełnianego czynu przemocy,

- rodzaj rozpowszechnianego materiału,
 - ewentualną możliwość wystąpienia działania odwetowego sprawcy reagującego w ten sposób w związku z ujawnieniem faktu wystąpienia cyberprzemocy.
13. Wychowawca klasy wraz z pedagogiem szkolnym przeprowadzają rozmowę z rodzicami ucznia będącego sprawcą cyberprzemocy oraz rodzicami ucznia będącego ofiarą cyberprzemocy. Podczas spotkania następuje poinformowanie opiekunów prawnych dziecka o przebiegu zdarzenia i zapoznanie z materiałami dowodowymi, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środków dyscyplinarnych wobec sprawców agresji elektronicznej.
 14. Należy przeprowadzić rozmowę z ofiarą cyberprzemocy, mając na uwadze poniższe zagadnienia:
 - a) ustalenie okoliczności zajścia i jego przyczyn,
 - b) poszukanie rozwiązania sytuacji konfliktowej,
 - c) udzielenie pomocy i wsparcia emocjonalnego osobie poszkodowanej,
 - d) zapewnienie poczucia bezpieczeństwa ofierze cyberprzemocy i niedopuszczenie do eskalacji prześladowania,
 - e) określenie kondycji emocjonalnej poszkodowanego (ocena stopnia zażenowania, skrępowania, wstydu, lęku, przerażenia, smutku czy poczucia winy; ocena poczucia własnej wartości ofiary przemocy).
 15. W przypadku gdy informatorem na temat faktu wystąpienia cyberprzemocy jest uczeń będący świadkiem zaistniałego prześladowania, należy go objąć odpowiednią opieką, a postępowanie interwencyjne wymaga od wyjaśniającego sprawę zachowania dyskrecji i poufnego działania.
 16. Po zakończeniu interwencji należy monitorować sytuację ofiary cyberprzemocy, sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy.
 17. W przypadku ustalenia sprawcy dokonania cyberprzemocy winien on skasować szkodliwe treści. Gdyby w celu usunięcia z sieci internet kompromitujących lub krzywdzących materiałów była potrzebna pomoc dostawcy usługi czy administratora serwisu internetowego, należy się z nim skontaktować. Do podjęcia odpowiednich działań zobowiązuje administratora serwisu art. 14 *Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną* (Dz. U. 2002 nr 144 poz. 1204 z późn. zm.), gdzie jest mowa o tym, że podmiot ten w wyniku uzyskania wiarygodnej wiadomości o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności niezwłocznie powinien uniemożliwić dostęp do tych danych.

18. Pedagog szkolny zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą cyberprzemocy, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Dokument powinien zawierać datę i miejsce rozmowy, personalia osób biorących w niej udział i opis ustalonego przebiegu wydarzeń. Jeśli rozmowa przebiegała w obecności świadka (np. wychowawcy klasy), powinien on podpisać notatkę po jej sporządzeniu. Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do dokumentacji pedagogicznej (zrzuty ekranowe, wydruki, nagrania, opis itp.).
19. Dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny o sprawie w sytuacji, gdy:
 - a) rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zaniechał dotychczasowej agresji elektronicznej lub gdy do szkoły napływają informacje o innych przejawach demoralizacji dziecka,
 - b) szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje regulaminowe wobec ucznia, spotkania z pedagogiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów.
20. W przypadku gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy cyberprzemocy nie udało się ustalić, należy bezwzględnie skontaktować się z policją.
21. Poważne przypadki cyberprzemocy przebiegające z naruszeniem prawa (np. groźby karalne, propozycje seksualne, publikowanie nielegalnych treści itp.) zostają przez dyrektora szkoły bezwzględnie zgłoszone na policję.

Niniejsza procedura została przyjęta przez Radę Pedagogiczną Zespołu Szkół Katolickich w Trzciance w dniu 7 maja 2013 r. podczas posiedzenia Rady Pedagogicznej.